

no. 227

TH
(శ్రీ)

TPLA 122 B 162
అర్జున్

రామాయణ సంగ్రహము.

శ్రీ. దోషానుసంగా సుకవిప్రసంగా - నసారసస్థాపి చకోరకోత్థా
శ్రీ త్నే వపూతాకవితాసదాప్తా-భవేద్భుధాల్యా కృపయానుసాల్యా

వి. ని

కవికేసరి కిశోరాది విరుదాంకితులును, శతాపధానులును

అ గు

స త్ర

చియిరపబడి

NO. 3748
TELAPUTTA, NISTNA DT.

వ. జ రీ ప్రెస్, తెజనాడ్

లోముద్రింపబడినది.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

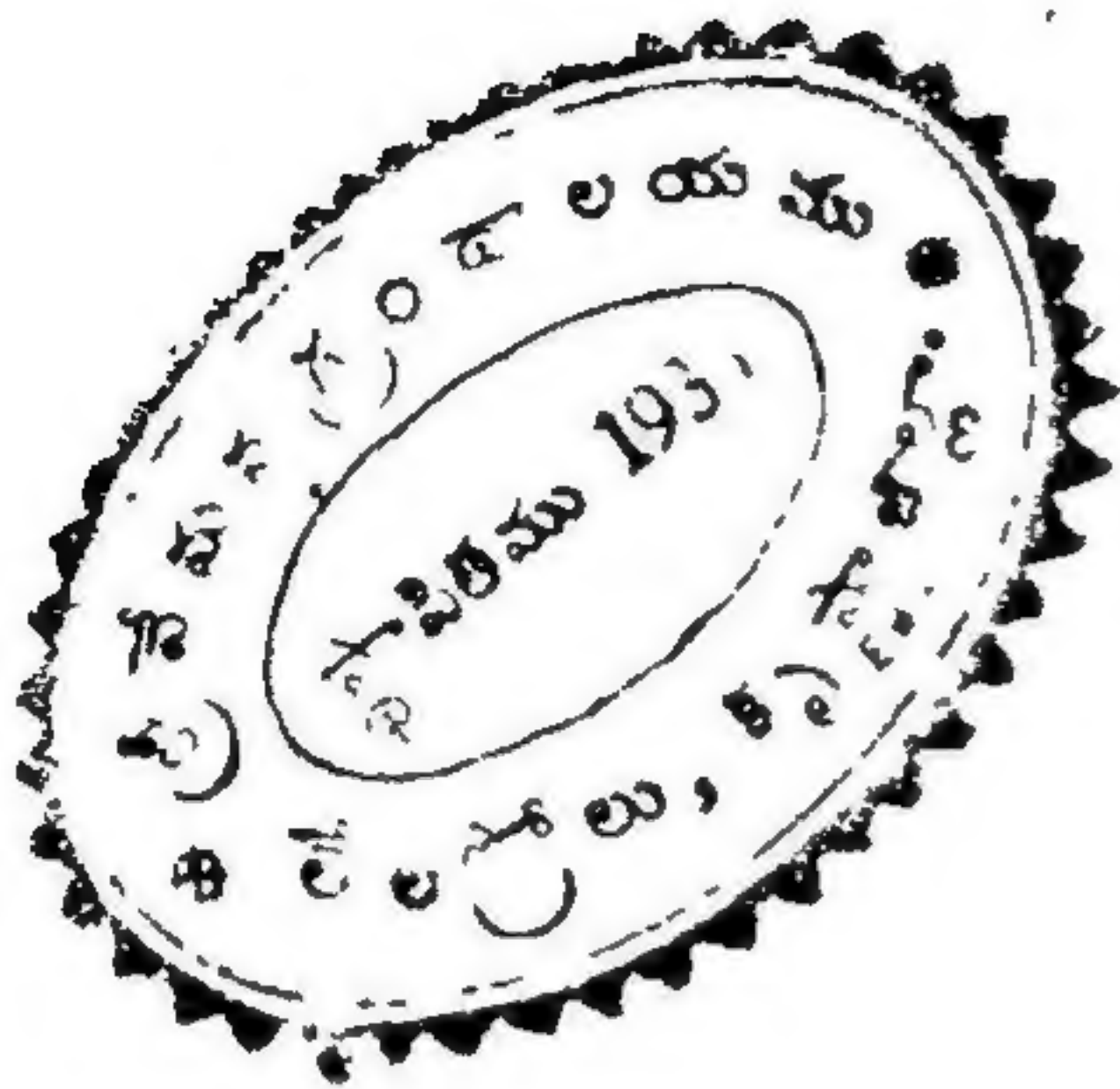
1915

కాపీకైటు.

వెల రు 0-4-0

TV

ఉపోహ తము.

ఆయా,

రామాయణసంగ్రహ మను నీ చిన్న పోతము మా
రచించిన గ్రంథములలో మొట్టమొదటిది. ఇది క్రీస్తుశకము
1910 వ సంవత్సరమున వ్రాయబడినది. అంతకుమున్ను మే
మవధానముల నెనరించుచు బెక్కుపద్యముల రచించుచు
నూరక కాలము గడపితిమి గాని గ్రంథరచనాకాశల్యకౌతూ
హలములు కలుగమింజేసియు, నతిబాల్యదశ యగుటంజేసియు
సాహసించి గ్రంథరూపకముగ నేమియు వ్రాయవైతిమి. రా
మాయణసంగ్రహమునందలి శైలియు, ధారాగమనప్రయాస
మును నీ గ్రంథము ప్రాథమికావస్థలోని దని చదువరుల కెఱు
కసేయక పూనవు. ప్రప్రథమమున వ్రాయబడినదగుటచే వి
శేషముగ దోషము లున్నను, నవకాశము కలిగినంతవఱకు
మేమే సవరించితిమి. సర్వజ్ఞులము గామి నికను దోషము
లుండవచ్చును.

అదియునున్నాక యొక పక్షిలో నెక్కుపాదము గూ
ర్వవలయు నను ముద్రణానియమమునఁ గొన్ని యరసున్నలు
విడువబడినవి. చదువరులివి యన్నియు మన్నింపఁ బ్రార్థితులు

శతావధానములు { హరి, సత్యశాస్త్రి
జంధ్యాల, సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి.

కలవపాముల,

ప్రకాశకులు

ఉయ్యూరుపోస్టు, నవీనవాణి గ్రంథమండలి.

కృష్ణాజిల్లా.

VI

త ప్ప ప్ప ల ప ట్టి .

పద్యము. - పదము.

తప్పు.

ఒప్పు.

18

5

కీరణముల్

కీరణములు

48

1

భావని

భావని

54

3

నాయకుల్

నాయకుల్

55

2

భోకార్చగా.

భోకార్చగా

80

1

ఊరడిలి

ఊరడిలి

80

2

జిచ్చరమ్మనుప

జిచ్చరమ్మనుప

97

5

స్తుతియించ

స్తుతియింప

1

పంచాయత్రీ
వేమన గ్రంథాలయం,
తెలవ్రాసు :: కృష్ణా జిల్లా.

శ్రీ

రామాయణసంగ్రహము.

శా. శ్రీ రామామహి జానకీరమశ్చియై శేషుండు సామిత్రియై
గారా మొప్పంగ శంఖచక్రయుగ మా కైకేయశత్రుఘ్నై
శ్రీ రంజిల్లంగ సేనసేయఁ దివరక్ శ్రీ రాముడై దుష్టసం
హారప్రక్రియఁబూనునై నమిడు మాకారోగ్యమైశ్వర్యమున్

సీ. సకలవిద్యాధర ప్రకర సంవాసంబు
నఖిల సమ్మాన్యధ ర్నాలయంబు
సేవితాభీష్టద శ్రీధరనామమ్ము
సంతతమంగళ స్వనయుతమ్ము
మద తురంగ శతాంగ మాతంగ సంఘమ్ము
చాంపేయసాధ ప్ర సాధితమ్ము
శుకపికారానాభి శోభాయమానమ్ము
ననవద్య సౌర భోద్యానవనము.

గీ. పోషిత మయూర సముదాయ భూషితంబు
 దురధిగమసాలవేష్టిత విరతిపదము
 సర్వ సంఘత్సమేతము చాతురము
 నబ్బురం బయోధ్యాపురం బమరు ధరణి.

2

క. పక్షవానికి భీకరుడై
 జగమునకుం బ్రయముఁగూర్చు జననాశుండై
 సుగుణంబులకుం బ్రోవై
 యగణితముగ రఘునృపాలుఁ డాపురి నేలున్

3

మ. వరధీరుండయి, సద్బలాఘ్యుడయి, విద్వత్ప్రేషకుండై, మహా
 ధరణీచక్రము నీతఁ డేలుతఱి సద్వ్యాపారబుద్ధిన్ జనుల్
 సరసుండంచు స్తుతించి రాతనికి శౌర్యాయత్తచిత్తుల్ జనిం
 చిఁ సత్పుత్తులు పాత్రులున్ స్థిరతరశ్రీలోలురై శీలురై. 4

గీ. కొంత కాలంబు గడచిన నంత నెకఁడు
 గనియె నెక సూను నితఁ డజుఁ డనఁగఁ బరఁగు
 నజుఁడునున్ దీటుఁ బాటించి యనని నేలఁ
 దద్దయున్ బుట్టె నజునకు దశరథుండు.

5

సీ. శేషుని భారవిశేషంబు సడలించె
 భాసుర ధానుణీపాలనమున
 నరిపీరగణముల గిరులపాలుగఁ జేసె
 రాజత స్వీయ పరాక్రమమున
 సర్వసర్వంసహా చక్రంబు దెలిసేసె
 క్షీకాంతాకృత నర్తనమున

దౌష్ట్యప్రవృత్తి సాంతము నాశనము సేసె
సరస వేదాంగ విచక్షణమున

గీ. అన్యతభాషణమును ముంద యడఁపఁ జాలె
రాజనీతుల నత్యనురక్తిఁ గాంచె
దాతలకు దాతయై యొప్పి ధరణి నేలె
విశదగుణవంతుఁ డౌర! యా దశరథుండు.

6

గీ. అతఁడు మువ్వరు సతులఁ బెండ్లాడి సుతుల
నెసఁగ కొనరించెఁ బుత్రికామేష్టి నాగఁ
గ్రతువు నద్దాన సుదవిరి రామచంద్రుఁ
డందఱు బెద్ద పై లక్ష్మణాఖ్యుఁ డాత
భరత శత్రుఘ్ను లనియెడువార లిల్లు
నలుపురక గూడి ముదమున మెలఁగుచుండ.

7

మ. సవనంబు రచియింపఁగాఁదలఁచివి శ్వామిత్రమానీంద్రుఁడో
యవనీనాథ! త్వదీయపుత్త్రకుల నాయాగంబుఁ గాపాడఁబం
పవె యన్నక వెస రామలక్ష్మణులఁదాబంపంగ నత్తావునక
జవమేపారఁగద్రుంచెరాముఁడురుదంష్ట్రాఘోటకకదాటకక

మ. ఖరమారీచసుఖాహుదూషణుల నీల్గ గొట్టి చిత్రమ్ముగక
ధరణీపాలకు లెల్లరుక నిరతముక న్లాఘింప దోశ్యకిమై
హరుచాప మ్మనలీలగా విడిచె నాహ యిట్టిబాణమ్ము లా
హరిసత్వాంబుధిఁగాకిరెట్టలగుఁ గాదా యేటి కీయత్నముల్

గీ. హరు శరముఁ ద్రుంచువానికి ధరణిజాత

మెసఁగి పెండిలిఁ గావింతు మెసక మెసఁగ

ననుచుఁ బ్రకటన సేయుట నపుడు రామ

విభుఁడు శ్రీ జానకీదేవిఁ బెండ్లి యాడె.

10

చ. జనకజతోడ బంధుజనసంహతితోడ నయోధ్య కేగుచో
ధనుశ్రవణఁ డాంకృతుల్ జనవిదల్చుచు సంగరసింధుఁడయ్యురా
మునికెదురేగుచు నిలిచెఁబోరొనరించిన యప్పురాముఁడు
ఘనతరరోషభీషణతఁ గాండ మధిజ్యము సేసి కాంచె న
య్యనివిజయంబుతత్పరశురాముఁబరాజితధాముఁజేయుచు

గీ. మోదమున వారు సాకేత పురికిఁ జనిరి

శ్రీవరుం డటఁ బట్టాభిషేకమందు

తరుణ మేతెంచెఁ గైకయు వరయుగంబు

రాముఁ బనునాలు గేఁడు లరణ్య మంప

భరతు భూపతిఁ గావింప బర్త నడిగె.

12

ఉ. చిత్తము రంజిలంగ సతిచెంగటఁ బంక్తిరథుండు ము న్సుఖా
యత్తతఁ బల్కియుంట నిడుటర్హు? మీఱుటయర్హు? యన
న్దత్తఱసాటువూని యుచితంబెదియంచుఁడలంచిన్యాయపు
వృత్తికి దక్కి త ద్వరము లీయఁగ రాముఁడు కానకేగుచో

సీ. తన కూర్మితల్లినిఁ దండ్రిని విడుచింత

ప్రియసహోదరులను విడుచు వంత

భూసురముఖ పురవాసుల విడు చింత

ప్రేముడి చెలికాండ విడుచు వంత

భవ్యతరోద్యానవనముల విడు చింత

ప్రాసాదవితతులఁ బాయు వంత

గజ తురంగ శతాంగ గణముల విడు చింత

సేసకాతతులఁ ద్యజించు వంత

గీ. ఇన్ని యొకసారి పెనగొని యెద వసించి
జనకు నానతి మీఱంగ సాహసంబుఁ
గొలుప లేనయ్యె నరుఁడు నిశ్చలుఁడ యైనఁ
జింత తెన్నియు నేమిటి సేయఁ గలవు?

14

గీ. జానకీ రామ లక్ష్మణుల్ కాననప్ర
వాస మొనరించుచుండఁగ వారి జాడ
చిత్రకూటాచలుండు వీక్షించి పలికె
సరస పారావతమధుర స్వరముతోడ.

15

సీ. పరిణతఫలయుత ధరణీదుహ వ్యాప్త
నవలతాకాయమానములెల్లఁ
గలకంత కులకంత కలనిస్వనాంచిత
మంగళవాద్య సన్నహిమ దనర
రమణీయ రత్న విరాజిత కందర
బహుళ వైవాహిక గృహము లమరఁ
గిలకిల కలనాద కలిత కీరీ కీర
రాజీ విరాజ తోరణము లమర

గీ. సుమ పరాగాక్షతలు చెలంగ మునివర త
పో రమణికినిఁ దజ్జగత్ప్రేషకునకుఁ
బరిణయ మ్మగు నిచట శోభ స్కరముగ
శీఘ్రపదలీల మీరు వేంచేయుఁ డనఁగ

16

చ. మళిగణమేదురోదర స మంచిత కందర సుందరమ్ము, భీ
షణమ్మగ రాజగర్జితము, చారుసుమాసనరంజితమ్ము, చా
రణపదపద్మలాంఛితము, రమ్యతర మ్మతిచిత్రకూట భూ
షణ మురుచిత్రకూటగిరిఁ జయ్యన జేరి రామలక్ష్మణుల్.

సీ. కంటక పరిచిత కఠినతర గ్రావ

పగ్గళాలయే రాజభవన మయ్యె
భూరుహాఫల కందమూలోపహారమ్ము
షడ్రసోపేత భోజనమ యయ్యె
విగళిత సత్ప్రభా విసర వాల్కమ్ములు
భాసుర కాంచనాంబరము లయ్యె
సంతతా రావ భీషణ జంతు జాలమ్ము
భవనీయ సేవకావార మయ్యె.

గీ. దరుణతరణి తిరణముల్ పరిణమిల్లె
శీతకర శీతతర గభస్తి తతి గాఁగ
నింత కష్టంబు గలిగె నం చెన్నఁ దరమె
శ్లాఘ్యచరిత సీతారామ లక్ష్మణులకు .

18

క. మునిపాదసేవ సేయుచు

ఘనముగఁ గాలమ్ము నచటఁ గడపుచు నుండఁ
జనకుండు మరణమున్ జెం
దిన వార్తన్ దెలుప నేగుదెంచె భరతుఁడున్.

19

ఉ. అయ్యయొనిన్ను వీడిమనయయ్యయహన్ని శమున్ గుమార రా
మయ్యయటంచు నేమరకయాత్మగృశించి కడున్ గృశించి య

న్నయ్యగతించెరావివశుడైయనుచు వచియింపవారలు
జయ్యనదుఃఖము నిలుపజాలక యేడువసాగి రయ్యెడన్.

చ. భరతుడు జానకీరమణు పాదుకల గొనియేగె లక్ష్మణుం
డటిముఱి బాధపెట్టగనియయ్యెడశూర్పణఖ దశాస్యుసో
దరి నెగి ఘ్రాణకర్ణముల దా దెగఁగోసివిడంగ నాపె యీ
పరిభవ మన్న గారియెడఁ బల్కె నెకింతయు వీడ కంతయున్

క. ఉన్నవి కొన్నిటి లేనివి

కొన్నిటిఁ గల్పించి చెప్పఁ గ్రోధాత్ముడై
య న్నాని సీతఁ గొన నే
పన్నాగము కర్జమంచుఁ బరికించు నెడన్

22

ఉ. తోఁచెసఖుండొకండు మదిఁ దోరవృజిత్తులమారివాఁడు మా
రీచుఁడు నూయగాఁడతనిఱివ్వనఁబె దశాస్యుడంత నా
నీచుఁడు మాయలేడియయి సీరజనేత్రను మోసపుచ్చి యా
మేచకసీరదాంగుని భ్రమింపఁజేసివిదల్చె బంధమున్ 23

శా. ఆలోరాక్షసనాయకుండునుయతీశాకారమున్ దాల్చుచున్
లోలాక్షిఁగనిమూర్ఖపుచ్చి కొనియెవ్దోశ్చక్తిమైఁద్రోవలోఁ
గులఁగొట్టి జటాయు వడ్డపడినన్; గ్రూరత్వమెప్పట్లఁ దం
టాలఁ బెట్టక సిద్ధిఁజెందునె నిరాటంక స్థితిఁ వెంటనే 24

శా. రాముం డవ్వనభూమి న క్లితవసారంగంబు మర్దించి నీ
తామానేక్యముఁబర్ణ శాలఁగనకంతఁ దమ్ముఁడున్ దాను ను
ద్దామాభీల మృగవ్రజాశ్రిత వనాంత రుభము లీక్షించిరా
ధామాశుండునునల్లనయ్యెనిజకాంతాదర్శనోత్సాహికిన్ 25

సీ. పలు గండభేరుండ ములతండముల మహళా

ద్దండ రావంబు లేకొండ మెండు

కొండలల్లుండు వేదండతండంబుల

దండితుండంబు లేకొండ మెండు

దండితమార్తాండ మండలమటు మండు

గండకకాండ మేకొండ మెండు

స్థారచారణకాండ భేదీప్రకాండజ

డాండడాండంబు లేకొండ మెండు

గీ. మండు నెండల యేకొండఁ జుడువెన్నె

లలుగ భాసిల్లుచుండు నిలాజసరణి

నట్టి ఋశ్యమూకాభిఖ్య నమయ్యుండు

దండికొండకు నెడలి రతం డతండు.

26

గీ. సుదతి జానకి నయ్యెడ వెదకినారు

కాంచ లేక ఘోరముగఁ జింతించినారు

వాయుపుత్త్రుని మ్రొక్కులు వడసినారు

ఇనకుమారు చెలిమి గడియించినారు.

27

చ. ఉరుతరభోగభాగి, పురుహూత పరాక్రమశాలి, వాలి, సం

హరణమొనర్చినాఁడు, సుతు నంగదుఁజేరఁగఁ దీసినాఁడు, తా

మరసవిలోచనుండు హనుమంతు లసద్గుణవంతుఁ బంపినాఁ

డురవడి జానకీరమణి యుండెను దక్షిణదేశ మారయన్ 28

మ. హనుమంతుండునునంతలోన నెమహోద్యత్సత్వవృత్తిన్మహేం

ద్రనగేంద్రాగ్రమునెక్కి లంక దెసదోర్దండంబు లాడించిదాఁ

తెను మైనాకునిఁదట్టెసింహికనుగొట్టె నాగమాతఁ గనుం
గొనిచూపె నిజశౌర్యము బిడపనుగ్రుంజెనువేలాదివై
సీ. సూనరజోమయ స్థానంబునకు నిచ్చె

దపనీయ సికత నితంబయుగము

భాసమానశ్శ్రు భారమ్మునకు నిచ్చె

గమనీయ వాఁజ కరయుగంబు

అతివిచిత్ర నిశాచ రాకారముల కిచ్చె

నిజసరసీరుహ నేత్రయుగము

అతిభయంకరరాక్ష సారావముల కిచ్చె

ఘననిజశ్రీకార కర్ణయుగము

గీ. అంబుజాక్షున కిచ్చె భావాంబుజంబు

తనదు భావాబ్జమున కిచ్చె ధైర్యగుణము

ధైర్యమునకిచ్చె సత్ప్రవర్తనవిధమ్ము

సత్ప్రవర్తనమున కిచ్చె సాహసమ్ము.

30

చ. గురుతరదేహినై చనినఁ గ్రూరుఁడు నన్నిటఁ గట్టునేమొ శ్రీ
వరు పని రిత్తవ్రావు నట భానుకులంబు నశించునంచుఁ దా
నురవడిసూక్ష్మగాత్రుడయ్యుర్విజఁగాంచఁగబోయిలంకనా
బరగు నిశాచరఁ బొడువ వక్షమునందది సోగు విచ్చుచున్.

క. లంకాపురమ్మునన్ ని

శృంకమ్ముగఁ బడుదు రీ నిశాచరు లనుచున్

లంక యుపమాన మిచ్చిన

నింకన్ రావణుఁడు దా గ్రహింపఁడు దీనిన్.

32

ఉ. ఆ పవనాత్మజం డతివయంచు నధింపక దాని వీడి నీ
తాపతికార్యమున్ సలుప ధర్మమటంచుఁదలంచి యంత లం
కాపురి న్గాదిక్కులును గాంచుచునుండఁగ నెక్కచోట ది
వ్యోపవనంబు గాంచె నట నున్విజృంభె తిరుగాడుచుండఁగన్.

సీ. ఆసన్నమయ్యెడు నని యని కింకిణ్య
దీర్ఘనాదములు వాదించుచుండ
నాహానంబు శుభావహంబు గాదంచు ని
పాతఫలావళి పలుకుచుండ

నిడుమలిక్కైవడిఁ బడుదంచు భూగుహ
శ్రీ తలతాసరణి ఘోషించుచుండ

శ్రీరామునిదె జయ శ్రీయం చయోధ్యాభి
ముఖ లతాంతావళుల్ పోరుచుండఁ

గీ. దెలియఁజాలక శుకపికావళులు పంక్తి
కంఠఁ బురికొల్పు మృదులవాక్యములతోడఁ
బాలుపుమీఁతెడు శింశుపాభూజ మొందు
ముందు గనుపట్టె నతనికి డెందమలర.

34

గీ. రాజిత లతాంతవాసనా రసవిహార
చంగ సారంగ రంగ కీరాంగనాళి
మధుర రావంబు లాలించి మణియు నప్పు
డతఁడు శింశుపావృక్షంబు నధివసించె.

45

సీ. పుటపాక శోధిత స్ఫుట శాతకుంభ సం
ఘటిత సర్వాంగ వికాసితంబు

వైషూర్య మాశీక్య వ్రజాది నవరత్న
ఘటిత సర్వాంగ వికాసితంబు

కమనీయ మశీమయ కాంచన భంజికా
ఘటిత సర్వాంగ వికాసితంబు

అశ్రాంత మధురస్వ నానేక కింకిణీ
ఘటిత సర్వాంగ వికాసితంబు.

గీ. అమల సుమరజః కలిత సాలాంతరంబు
చుంబి తాంబర సౌధ సంశోభితంబు
హసిత భానుప్రభాపట లాంచితంబు
వైన యొక చైత్యసౌధంబు నరసె నచట.

36

సీ. జలధరాచ్ఛాదిత చంద్రబింబము భౌతిఁ
దరుపఁచ్యుత లతాంతంబు రీతి
స్వగణవిరహిత శంబర కిశోరము ఫక్కి
సలిలవియోగాంబుజంబు చక్కి

నమిత జంబాల దిగ్ధాబ్జిని చందమ్ము
చక్రవాకరహిత చక్రి విధము

శాశాపిఘ్న మణీనికరము రంగు
మధుప విరహిత సుమము తెఱంగు

గీ. పంకజాప్తరహిత దినవసిత ఘోర
రాజరుచిహీన యామినీరామ లీల
నలు సీతామహాసాధ్వీ నరసి వాయు
సుతుఁ డొకింత మోద మొకింత శోక మందె.

27

స్త్రీ. హరిహరి యీచక్కి యందకత్తియకేమి
 కాయంబు గృశియించి కనలు లేమి
 కటకటా యిమ్మాడ్కి ఘనపతివ్రతకేమి
 పతిఁబాసె యిడుమలఁ బడుట యేమి
 రామరామా యిట్టి రాచకన్నియకేమి
 క్రూరరాక్షసజన గోష్ఠియేమి
 అయ్యయో యివ్విధి యతిశాంతసతికేమి
 సంతర్జనాకులస్వాంతమేమి

గీ. భూరివిక్రముఁ డా రామభూపు నిట్టి
 సీతకేమి బాపురె యిట్టిస్థితియదేమి
 యింతవంతగు నంతకు నేదొ కతము
 దలఁపఁ దలఁపఁగఁ దోఁచుఁ జిత్తమున ననుచు.

38

గీ. అంత దశకంఠుఁ డేతెంచి యతివ నాడ
 రాని దుర్భాష లాడుగ వాని నెల్ల
 వినుచు దుఃఖించి యాతండు వెడలఁ జూచి
 రాము నృత్తాంత మంతయు నామె కనియె.

39

చ. అదివిని జానకీరమ శి యాత్మ భయంపడి కోఁతిఁజూచి యి
 య్యది యొక స్వప్నమిందుఁ గననయ్యెడి వానర మట్లుకాన నె
 య్యదియొదొ సంగువాటిలెడునంచుదలంచిరఘూద్వహుండ
 యి, య్యదిగనకుండుగాతమనియాతని సంస్మరియించునంతలో

చ. కలయనుకొంటిఁగాని కలగాదిది నాకయి రామచంద్రుఁ డీ
 బలిముఖు నేపినాఁ డిది శుభ మ్మిదినిశ్చయమంచు నెంచె నా

బలిముఖపుంగవుండు సతిబ్రక్తి పెనంగొనఁగా శిరంబు నం
జలి ఘటియించి నమ్రుండయి జానకి కిట్టినిపల్కెఁ జల్లగన్.
మ. తరుణీరత్నమయి య్యశోకవనిమధ్యన్ జక్కి దుఃఖంపఁ గి
న్నరనారీమణివ్రా కుబేరసతివ్రా నాగాంబవ్రా లేక తత్
సురనాథాంగనవ్రాయరుంధతివైయీశున్బాసిచిఁతించుభూ
ధరసత్పుత్త్రికవ్రాసరస్వతివొసీతామాత వ్రాతెల్పుమా.

క. నావుడుఁ బతిరతిభవచిం

తాన్మత భునిజాత సీత యాశ్మేశ్వర సం
సేవానిరతప్రశాంత

గ్రీవమ్మున నిట్లు పల్కెఁ గీశప్రభుతోన్.

43

సీ. విజితసమస్తాగి వీరుండు జనకాఖ్య

కువలయేశుఁడు జనకుండు నాకు

సలలిత తేజోవిశాలుండు దశరథ

భూమిశ్వరుఁ డనుంగు మామ నాకు

శుభలక్ష్మణోత్కర శోభాయమాన ల

క్ష్మణుఁడు కూమిగుార్చు మఱది నాకు

భవ్యగుణాకరుల్ భరతశత్రుఘ్నులు

చిన్న మఱందులు నెన్న నాకుఁ

గీ. బుట్టినతలం బన మిథిలాపురవరమ్ము

కాపురముసేయు పుర మయోధ్యాపురమ్ము

రామచంద్రుఁడు ననుగొన్న భూమివరుఁడు

ధరణిఁ బిలుతురు నన్ను సీతా యటంచు.

44

శా. సాలఁ బల్లివిధంబు తల్లడిలు న పృద్ధాక్షీక్రవ్యాదవా
 చాలత్వంబున నాకులంపడుట రక్షఃపాలకుండైన్దో యీ.
 లీలఁ బన్నినవాడటంచు మది నోలిఁ సందియంబుదుచున్
 మ్రొలన్మారుతికిట్లు పల్కె చ్యసనస్ఫూర్తి శిరంబూఁపఁగన్
 చ. ననచర నీవు రావణుఁడు పంపిన కైతవరాక్షసుండవ్రో
 ననచరరూపమంది ననుఁ బట్టఁగవచ్చిన రావణుండవ్రో
 వనితను గాంచిరమ్మని విభావసువంశజుడంప నేగుదెం
 చిన నిజమైనభృత్యుడవొ చెప్పుమ సందియముద్భవించెడిన్
 సీ. ముదదాయ కామేయ మునిగేయ సముదాయ

భారంబు శ్రీరాము పాదయుగము

శితనాత సంగత జీమూత సంఘాత

తుల్యంబు హరితనూద్యతి చయంబు

అపీర సంవార వరశూరతాహర

భరితంబు శ్రీరాము బాహుయుగము

అఖిల మానవజాల హర్షాలయాజ్ఞాల

యంబు శ్రీరఘురాము నాననంబు

గీ. నిర్మలాంబుజయుగ్మమ్ము నేత్రయుగము

విమల కరుణాలవాలమ్ము వీక్షణమ్ము

రామచంద్రుని సద్గుణవ్రాత మహాహ

వర్ణనీయమె నావంటి వానరునకు.

47

మ. అనుచున్ భావనియుక్తవైఖరి నయోధ్యాధీశువర్ణించియా

తని హస్తాగుళి భూమిజాతకిడఁ జింతావార్ధిభంగమ్ము ల

- వ్వనితానేత్రయుగమ్ముగమ్మసతియు బైకొంగుతోనన్ది గా
మునిఁ బల్కాఱుదలంచి యుంగరమును న్నుద్దాడికన్నన్దచున్
- ఉ. రామునితోడ నిన్ విడక రాత్రి బనళ్ళు స్మించునన్ము నీ
సేమముగోరుచుండునని చెప్పు మనుంగుమఱిందితోడ నీ
ధామమునందు నెక్కనెలదాఁటినఁ బ్రాణమువీడునన్ముశ్రీ
రాముని లక్ష్మణున్ సుగుణరాజిత్యునర్కతనూజుఁ దెమ్మనెన్
- ఉ. ఆ మరుదాత్మజుండును ధరాత్మజుకొప్పుగ మొక్కు సేసి శ్రీ
రాముని కానవాలుగఁ బరాజితభాస్కరభాసమాన చూ
డమఁగీనీయఁ గైకొని తట్టాలున్దఁబోయి యశోకభావుకా
రామము పాడు సేయుతటి రక్కసిచెట్టలు బెట్టిదంబునన్ 10
- ఉ. కోఁతియొకం డశోకవనకోమలశాఖసుమాళి ద్రుంచి శా
ఖాతతిమెండుగావిడిచి కాయలఁ గొన్నిటిమెక్కి కొన్నిటిన్
జేతుల గువ్విపక్షులకుఁ జిందులుదొక్కుచుఁ దన్మహీరుహ
వ్రాతము లెన్నియో పెఱికి భంగముసేసెడిఁ దోట దేవరా
- చ. అని కడువిన్నవించుకొన నాతఁడు కోపముపూని వేలకున్
దనుజులనంప వారల నుదగ్రతఁ గూలఁగఁజేసి వాయునం
దనుఁడని నింద్రజిత్తువడి దారుణతామరసోదరాస్త్రమున్
బనుపఁగముందుగట్టువడి బంధముఁబాసియు డాసిరావణున్
- ఉ. రావణ యే మరుత్సత్తుఁడ రామునిబంట ధరాత్మజార్థ మా
భూవరుఁడంపవచ్చితిని భూసుతఁగాంచితి నిందునింక నే
బోవుచునుంటి దొంగతనమున్ వచియింపుదు నేగుదేర నిన్
బోవఁగనీయఁ డాతఁడును బోవఁడు నీ భరతంబుపట్ట కీ

- నా వచనమ్మనమ్మలలనామశనిమ్మ శుభమ్మ గొమ్మనన్
 శా. పాలస్త్వం డరుణాంబకాస్త్వఁడయి కోపస్ఫూర్తిదీపింప నీ
 గోలాంగూలకులంబురంగుగను లాంగూలంబునన్ గాన నీ
 గోలాంగూలముతోఁకగాల్చుఁడనరత్నో నాయకున్ నూనెలో
 వాలమ్మన్ దెగనాన్ని యగ్నినిడఁదీవంబైశిఖిల్ పెంచినన్
 మ. హనుమంతుండదిగాంచినవ్యయసురేంద్రదానీకముల్ నలైసల్
 గని సంత్రస్తమనస్కుఁడై యుఱుకనక్రొర్యమ్ముభోకార్చఁగా
 ననివార్యమ్ముగఁదోఁకఁదిప్పెనతిధైర్యమ్మాని; జన్మమ్ముతోఁ
 జను వైస్సగ్గిబుద్ధి మానఁడుగదాచచ్చింప నెవ్వండిలన్. 55
- ఉ. ధూమముగ్రమ్మై బొఱుటకుఁద్రోవలుదోఁచవుమింటికిన్ శిఖి
 స్తోమములంబెసాధములుదూలెగృహమ్ములుఁగాలిపోయేమే
 మేమనివిన్నవెంటు మసురేంద్రపురంబున ఘోరతావిధం
 బేమిటి సేసినన్ ఫలము నెవ్వఁడు పొందక పాటిపోనగున్.
- సీ. శ్రీరామభక్తుఁడై చెలఁగుటనో యేమొ
 యగ్నికీలలు చల్లనయ్యెఁ గపికి
 నభినంద్యశీల మాహాత్మ్యంబుననె యేమొ
 సీతకై రవ్వంత సేర దగ్ని
 దోషాచరులు మనన్ దోషస్థునియొ యేమొ
 దనుజులవెంబడిఁ దవితె వహ్ని
 దుష్టులుగా వారు దోఁచుటనో యేమొ
 వహ్నికిఁ దోడు త ద్వాయు వయ్యె
- గీ. నివియె నిజమయ్యెనేని యూహింపవచ్చు

రామపదభక్తి సత్ప్రవర్తనవిధంబు
కలిత సత్కార్య నిర్వాహక ప్రవృత్తి
ఘనతర యశోనుసంధాయకమ్ము లనుచు.

57

ఉ. ఈవిధి లంకఁగాల్చి దనుజేంద్రుల నిందలు బూదిసేసి య
ప్పాపని యుత్తరాభిముఖభాసురుడై చనుదెంచి సంతతా
రావమృగప్రవాసమును రత్నవిరాజితము సురౌఘ సం
సేవితదివ్యగహ్వరవిచిత్రము నౌ నెక యద్రి నెక్కుచున్.

సీ. సర్వసర్వంసహ చక్రధురంధర
శేషపన్నగమణి శిరము లదర
ననుపమానంద సంజనిత ఘోషణబృహ
త్కమలాసనాండంబు దద్దరిల్ల
బహురత్నకందర పర్వత కటక ప్ర
దేశముల్ నెఱియలఁ దీర్చి కూర్చ
జృంభమాణ నిజశరీరానిలోద్ధూత
జీమూతరాజి గర్జించి మించ

గీ. గగనమల్లి కోర్కొజనక్షత్ర వికచ
సుమ విరాజిశిరోభూషణముగఁ జెలఁగ
వాయుమండలమార్గాన వాయునంద
నుండు చనుదెంచె నా దండికొండ వీడి.

59

ఉ. పాపని యుష్పరంబెగయఁ బర్వతరాజముగ్రుంగిలేవ నా
నావిధరత్నజాలములు నల్ దెసలందఁ గుబేరునాశకున్
బోవుచుఁగొన్ని యాతనికిబోనగుమార్గముఁజెప్పె గొన్ని యా

పాననిరాక మిత్రులకుఁబల్కె-మహేంద్రగిరింద్రమందుచున్.

గీ. ఘనముదారభటుల్ విని కపిగణంబు
వాయుసుతుఁ డరుదెంచె సంభ్రమ మెలర్ప
నంచు సంద్రమ్ముదెసఁ బరికించుచుండ
నెన్నరాని జవంబున నేగుదెంచి.

61

ఉ. లంగదజాంబవంతులకు నంజలిసేసి ముదమ్మెలర్పఁ ద
క్కుంగలమిత్రవర్యులను గూర్చిదలిర్పఁ గవుంగిలించికొం
చుం గడ లేవిధిన్మిగుల చుల్కనదాఁటెనె సీతనెట్లు లం
కం గనెనో వచింపఁ గపికాండమురామునిడాయఁబోవుచున్

ఉ. అవ్యయ వాఁపూరకమలాకరసంజని తాబ్జసారభ
ద్రవ్యవిశేష సంగ్రహణ తత్పర మత్తమధువ్రతస్వనా
నవ్యవనోదరాంచిత ఘనాఘనవర్ణ మయూరవారకే
కావ్యవధానభూరుహవిహారముసేసె ముదంబు పెంపునన్.

గీ. లంకదెసఁ జూచి యొకఁడు కాలంబు డాసె
ననఁగ నాడించు నెప్పుగ హస్తయుగము
నొకఁడు మీసాలదువ్వు నింకొకఁడు సీత
దలఁచి వందనములుసేయు ధరణివ్రాలి.

64

చ. పదపడి మారుతి ప్రభృతివానరసంఘము లేగుదెంచి స
మ్మదమున రామలక్ష్మణనభోమశివుత్తుల కోలి మ్రొక్కిసీ
తదనరుదుస్థితిన్ నుడుచుఁ దన్మనోసీయఁగ భూమిజాతఁ దా
మెదఁ దలపోసి భూమిఁబడి యేడువసాగిరి రామలక్ష్మణుల్

క. సుగ్రీవుఁడు లక్ష్మణ కం
 బుగ్రీవుల నూఱడించి భూసుతకై పం
 క్తిగ్రీవుఁ జంపుగతి నే
 కగ్రీవముగా వచింపఁగా లేచిరటన్.

66

చ. వనితను గోలుపోయి గరువమ్మున న మ్మగుఁడమ్ములేయఁ ద
 ధ్వతరతీవవేదనకుఁ గాయము నిల్పఁగ లేక జానక్కి
 యనుచుఁ దపించి కూలఁబడియావలసీవలఁ జూచురాముఁ డె
 వ్వనికిఁదరంబు భావభవు బాణపరంపరఁ ద్రిప్పివేయఁగన్.

ఉ. రాముఁడునీగుద్రావఁడు సరస్సులఁదామరపుష్పముల్ గనన్
 దామర సాక్షియేడ నని తల్లడిల్లున్ ధరగాంచి ధాత్రిజా
 యేమయితంచునేడ్చుఁ దిననేమియుఁబుచ్చుకొనండయాగెశ్వీ
 రాముని బాధపెట్టినగు రాగ మిఁ కన్యలఁజేర వింతయే.

గీ. అమ్మఁ గొనితెచ్చుటొండె కార్యమ్ము మనకు
 స్వామి; జాగున సుధయు విష మ్మనంగ
 మేటియా రోక్తికిఁ బాటింప కేటి కింకఁ
 జింత నొందెదు లేలెమ్ము శీఘ్రమనుచు.

69

మ. హనుమంతుండువచింపరాముఁడుతదీయా రోక్తికి న్దక్కెనం
 తనె యబ్జాప్తసుతుండు సంగరముకర్తవ్యంబునాఁజెప్పె నా
 తని వీక్షించి కపీశ యీదినమె భద్రం బాజికిన్ బోవ నే
 ననిరూపించుమయంచురాముఁడనె; సేనల్ వచ్చె వేవేలకున్.

చ. లలితరథాంగ సంగతము శ్లాఘ్యుతరోజ్వలపుష్కరాంతర
 మ్మలఘుతరాయతమ్మును సమంచితకాండ సమాశ్రితంబు ని

ర్మలననసంచరప్రజక రాశము శ్రావ్యతరస్వభౌవపు
ష్కలనినదక్రమమ్ము ననఁజాలదువాహిని గొప్పసెప్పఁగన్
సీ. వానరపాదాతపాదసముద్ధూత

భూపరాగము గగనాపగఁ బడ
నురుతరామోదముహుర్ముహుర్ద్వనితభే
ర్యోంకారముల దిగ్గజౌఘ మదర
సైన్యవీక్షణజాత సంతోషభరమహీ
జాతముల్ ఫలములఁ జల్లఁ దామె
కమలబాంధవకులోత్తమశీతతరవీక్ష
ణంబు సంగరకవచంబు గాఁగఁ

గీ. గీశవాలరణాయుధకేతనా?
సైకతాణుపాతనిరోధసరణి దనర
రామభూజాని లంకాపురంబు డాయ
నరుగుచున్నాఁడు శోకంబు నడఁచికొంచు.

72

గీ. మోక్షమఁట మానవుఁడు డాయబోవలెనఁట
యదియు మరణాంతరమ్మున నమరునంట
రామభూజాని లంకాపురంబు పోక
గనుటకన్నను మోక్షంబు గలదె తలఁప.

73

ఉ. జానకి నెంచువేళఁబెలుచన్ మది యుల్లన దుఃఖమందిత
బ్యానర సైన్యముగఁగని నివారణసేయుచు మెల్లమెల్లగా
భానుకులోత్తముండుమునువానరులున్నమహేంద్రశైలము
ద్దానునునెక్కి వార్ధిగనుఁ దద్దయు లంక విభీషణుం డనున్.

మ. అవురా త్రోవనుబోవుచుండ దురదన్ బ్రాహ్మకర్మంబ మా
భవనం భీక్షుణసేసిపొమ్మనున టీ భారంబు నీ వెంబడిన్
దవులన్ జేచ్చితి వింక రాఘవుఁడు నీ తాళమ్ముపట్టన్ మరు
జ్జవమేపారఁగ నేగుదెంచును వినాశం బింక రూఢేసుమీ. 75

చ. గతజలసేతుబంధనము కార్యముగా దటుగాన వేగ మీ
యతివనుసంగి దేవ శరణన్ము మహాత్మునిఁజేగి యాతఁ డా
శ్రీతజనవత్సలుండగుటఁ జేర్చిక్షమించును నీవు బాఁనినుం
డితొలఁగుదప్పుసర్వమును నేనును సంతసముందు మన్నయా.

సీ. ఇది యతఁ డాలించి పదితల లాడించి

గోసంబు మైదాల్చి యీసడించి

తమ్ముని వీక్షించి య మ్మానిసిని నెంచి

కొందలమా యంచు మందలించి

జానకి భావించి శరధి నధిగమించి

లంకకు నేతెంచి లంకగాంచి

సమరంబు గావించ సాహసంబు వహించి

నామీడి కరుదెంచి నన్నుఁగాంచి

గీ. తోఁక జూడించకయె ధృతితోడ గిలిచి

యాల మొనరించి యందు జయంబుగాంచి

మించి నన్ను వధించి యీ యంచయానఁ

గొన సమర్థుఁడె మానిసిగున్న యతఁడు.

77

ఉ. పొంగుచు నీతెటంగునుడిపొమ్మికఁ జాలు వచింపవచ్చె సా
రంగవిసీతు లీవనుచు రావముసేయుచు మోమునందుఁ ద

న్నంగ విభీషణుండు గగనద్యుతివంశజుపాలి కేగె బా
ముంగొని పాలుచ్రాయనది ముట్టకయున్నె స్వభావసిద్ధిగన్

సీ. జానకి కన్నీరు జాటు నివ్వధి నని
భంగభంగముల తెలుగు తెల్పు
రామ రామాయను రావ మిట్టుల నని
వారాశి సేయు రావంబు సెప్ప
లేమకు రాముపై ప్రేమ యంతయటంచు
జలరాశి వైశాల్య సరణి సెప్ప
శోకాబ్ధిమీఱు భూసుతవాంఛ యిటు లని
దక్షిణజేరు రత్నప్రకరముదెలవి

గీ. మాటిమాటికి మదిలోన బోటి దలచ
మెలుకు కన్నీటి కడలియు జలధి గలిసి
యంతకంతకు వృద్ధియై యధిగమించ
రానిదయ్యెను శరధి శ్రీరామరామ.

79

చ. అటుపయిరాముఁ డూరడిలియంబుధిపైఁగుపితాత్మఁడైమహా
చటులతఁజిచ్చరమ్మనుపజంకి సముద్రుఁడు రామచంద్రముం
దటఁ గనవచ్చి బందుగుఁడ నన్నిటులేర్చుటపాడియే యసన్
స్ఫుటమతి జానకీధవుఁడు చూపుమిమా ర్గమనంగ నాతఁడున్

ఉ. నీలుఁడు విశ్వకర్మ సైవనీయకళానిధి వానిచేత గి
ర్యాశిమహీరుహాళి నుదకాంతరమగుదున నైవఁ జూడుమీ
పోలిక సేతు వేర్పడును బోవఁగవచ్చును లంకకీపు నా
నోలి వచించి భూవరశరోత్కటవేదన దప్పఁగన్ జనెన్.

ఉ. పిమ్మట నీలుఁడు గిరులవృక్షములఁ బెకలించితెచ్చి తా,
నుమ్మలికమ్ముగా జలధినుంచఁగఁ దక్కినవానరమ్ములు
దొమ్మిగఁదోడుపాఁతు సఁగదోర్బలమెంతయుఁజూపి రాక్షణం
బమ్మచు జేంద్రుఁడు గడకనంబుధిదాఁటెనులంకదిక్కుగఁ.

క. అది కాంచి పంక్తికంఠుఁడు

మది బెదరుచుఁ గార్యమడుగ మంత్రులు నుడకు

న్నఁ దనయుఁ డనిసేయఁగఁ బో

వ్రదమని నుడువంగ నంకపాంకా లమరఁ.

83

మ. అమరారాతి స్వకీయసేవకుల మాయారూపముల్ వైచిదు
ర్దమచాతుర్యముదోఁప దాశరథివృత్తాంతంబు వేవేగ ను
త్తమలీలఁ గొనితెండటంచుఁ బనుపఁ దన్నిర్జరారుల్కపి
ప్రమదాఘంబులచేతఁజిక్కి రహహఃపాపమ్ము లోడఁగునే.

మ. నరనాథుండు నిశాచరప్రముఖులఁ గద్దించిమీ రావణుఁ
దరుణీరత్నముదెచ్చిమామకపదద్వంద్వంబునఁ వ్రాలుచుఁ
శరణంబంచువచించుమంచుఁదలయాచఁజాలడోయట్లుసం
గరమందుఁ మృతిమాత్రమాతనికినిక్కంబంచు వాక్రుచ్చుడి

మ. అనుడుఁ బోయి దశాస్యతోననిరి దేవారాము సైన్యంబు క
న్గొనుమాత్రంబుననబ్బరంబగుఁగడున్బుణ్యాత్ముడారాము డె
వ్వనికిఁ గాదుజయింప నాతని నని బద్మాక్షి నింకేటి కా
తని కర్పింపవు నాశనంబునకుఁ జిత్తంబొప్పెనా లంకతో.

గీ. అదియునుంగాక రావణా యవనిజాత

నిడుమి లేకున్న నాలంబు నిడుమి యందఱ

బంచతక బాద మది నిశ్చయించుకొనుమి!

యన్నును వచియించె నాతఁ డయ్యదియు వింటె.

87

మ. అదిరా మానవమాత్రుఁడేమిననుఁదా నాలంబులోగెల్పుటే
మిదియాతొత్తునుమి త్తినెత్తుటకు సర్వేశుండు యోజించెహా
యిది పన్నాగముగాక వేటొకటియే యే దెట్లుగానున్నదో
యదితెప్పింపఁగనేకిక దరమెయంచాత్మ బ్రశంశించుచు

గీ. పంజ్జీ-కంఠుఁడు రణమిచ్చు భావ మతని
మంత్రులకుఁ జెప్పి జయపరతంత్రుఁ డగుచు
సేనలక సమకూర్చి విచిత్రసరణి
సిద్ధముగ నుండె నెప్పుడు యుద్ధ మనుచు.

89

ఉ. రావణుఁడున్నయట్టి స్థితి రామునిఁజేరఁగ మెండు మండి సు
గ్రీవ మరుత్కుమారముఖి కీశగణంబులతో నయోధ్యకు
బోవఁగ రావణుండు రణభూమి మహోద్ధతి డాయబో దశ
గ్రీవుఁడు భానుజుండు చెలరేగి యొనర్చి మల్లయుద్ధమున్.

ఉ. అంతట రాయబారమున కంగదునంపె రఘూద్వహుండు నా
యింతినెసంగిప్రాణములనిచ్చుదొంగకుమంచుఁగానియా
వంతయునెప్పడయ్యె నకటా యజుఁడైనను మూర్ఖచిత్తుడు
స్వాంతముద్రిప్పలేడుగద వా డొనరించెడు కర్మ మెట్టిదో.

ఉ. పెక్కులు రక్కసుల్ ప్లవగవీరులచే బడుటొండెగాక యే
దిక్కున నెక్కవానరుఁడు దిన్నగనేలకువ్రాలడయ్యె నీ
చక్కి దశాస్యుఁడున్ గనక సారసనేత్రునెదుర్కొనన్ గడున్
నిక్కుచు నేగుదెంచెడిని నిక్కపుసత్యమెఱుంగ కక్కటా.

సీ. ముందు రావణుఁ డినపుత్త్రకు నటువైన
నీలుని భూమిపైఁ గూలనేసె

వెనుక సొమ్మసిల నేసెను మరుదాత్మజు
లక్ష్మణు శక్తిబలానఁ గొట్టె

నటువైన శ్రీరాముఁ డతనికి నెదురేగెఁ
బావని వాహనం బైవఱులఁగఁ

బోయి రెండమ్ముల నేయఁ దదుగ్రత
కోర్వ శక్యముగాక యోటుగాంచి

గీ. కాందిశీకత యపుడ ముఖ్యుఁబటంచు
నెంచి లంకాపురీజనం బెల్ల బెదరఁ
బాటె; వారితోఁ బోరుటకు భావమెంచి
వదలె రావణు రాముఁడు భావ్య మనుచు.

93

సీ. ఘోరాజి గావించి కుంభకర్ణునిఁ జంపె
క్షణమాత్రముననె దశరథసుతుఁడు

చటులశరంబుల సమయించెఁ గుంభుని

ఘనరణస్థలి దినకరసుతుండు

ప్రళయకాలాని లోజ్జ్వలమహాగ్రహమునఁ

బాపె నికుంభుని వాయుసుతుఁడు

నమితభీకరలీల నని నింద్రజిత్తును

మిత్తికి నెత్తె సుమిత్రసుతుఁడు

గీ. రాముఁ డింకను దన్మకరాక్షుఁ గూల్చె
మూలబలముల నెల్లను గూలనేసె

గినుకచే నక్కటా దశగ్రీవుదుష్ట
బుద్ధిచే నెట్టి యిక్కట్లు పొంద నయ్యె!

94

ఉ. రావణుడేగుదెంచి రణరంగమునన్ బడవైచె లక్ష్మణున్
శ్రీవరుఁ డాతనిన్ గృహముఁజేరగఁగొట్టెడునంతలోన సం
జీవనిదెచ్చి లక్ష్మణు సజీవునిగా నెనరించె నప్పు డి
ప్పావని యంగదాదుల నెఱుఁగిన రావణుసహోమమున్ జెడన్

సీ. పంక్తికంఠుఁ డొనర్చు పాతాళహోమమ్ము
సెడిన యుద్ధావనిఁ జీరె మఱల

శ్రీ రఘూన్వహ దశగ్రీవ భయంకర
రణమహారభటి ప్రారంభమయ్యె

బ్రహ్మాండభాండమ్ము పగులువాఱఁగఁజొచ్చె
దిక్కరీంద్రమ్ములు నిక్కి చూచె

నాదిశేషునితల లటమటింపఁగఁజొచ్చె
గడసారిశరములు విడిచెవిష్ణు

గీ. కదనధారుణి కదలంగ మొదలుపెట్టె
దిక్కు లెల్లను మిక్కిలి తెల్ల నయ్యె
పంక్తికంఠుఁడు పరలోకవాసి యయ్యె
దుఃఖ మయ్యెడు నక్కటా దుష్టుడైన.

96

సీ. మొరసె దుందుభినాదములు సంతసంబుగఁ
గిన్నరీగీతమ్ము లెన్న నయ్యె
నన్నయా యని యెచ్చు నవ్వీభీషణునకు
సంతకంతకు దుఃఖ మధికమయ్యెఁ

దలఁచితలఁచియేడ్చు తత్పంక్తికంఠుని
 రమణిదుఃఖ మ్మాపరాని దయ్యె
 కీడులోమేలట్లు తోడనే తమ్ముఁడు
 లంకాధిపతిగాఁ జెలంగుటయ్యె

గీ. రాము స్తుతియించవచ్చు సుత్రాము కరుణ
 బెడగు కుంభకన్ఠునినోటఁ బడక య్యె
 నున్న హనరములు ప్రాణయుతము లయ్యెఁ
 బ్రస్తుతించిరి హరి ధాత భవలు వచ్చి.

97

ఉ. జానకితోడ వాయుసుతజాంబవదాదులతోడఁ దమ్ముతో
 శ్రీనుతక్తితోడ సురబృందకృతధ్వనితోడఁ గిన్నరీ
 గానముతో నభఃపతితకాంతలతాంతగణముతో జగ
 న్మానితుఁడఘృష్యరవిమానమునెక్కియయోధ్యకుఁజనె

సీ. భరతశత్రుఘ్నులు పఱతెంచి యెదురుగ
 నిగువురన్నలఁ గౌఁగిలించినారు

కైకాసుమిత్రులుఁ గౌసల్యయుఁ డాసి
 పెక్కుచందముల దీవించినారు

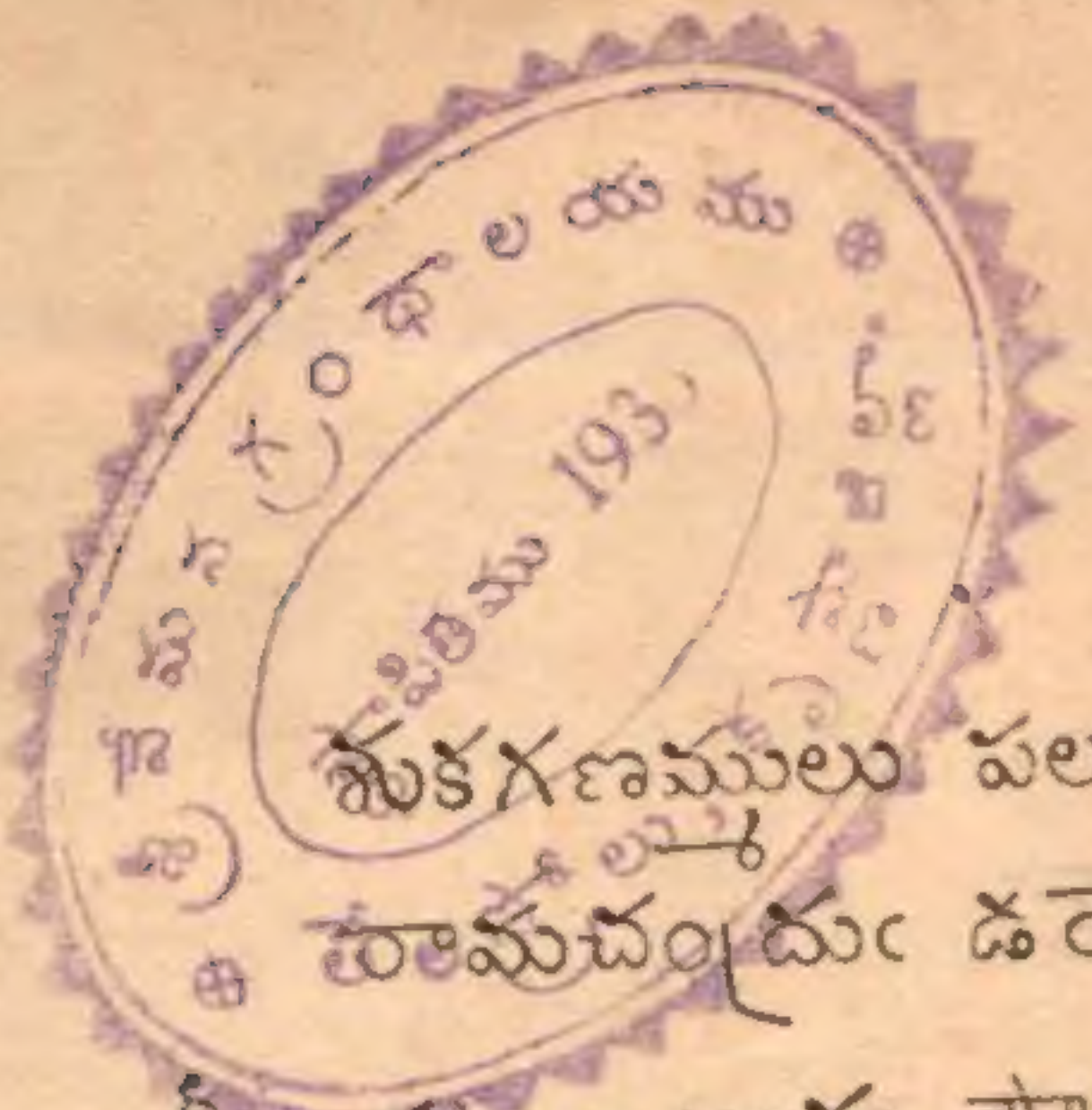
బంధుజనమ్ములు పాఱులు సేవకుల్
 ప్రేయ మెలర్పఁగ గారవించినారు

ఆబాలగోపాల మప్పురీవాసులు

రంగుమీఱంగ నుప్పొంగినారు

గీ. గోవులు తేళ్ళు నెత్తి లాంగూలములను
 బరువు లిడసాగెఁ బికములు పాడ సాగె

శుకగణములు పలుకాడె శుభమెలర్ప
హామచంద్రుఁ డయోధ్యాపురంబు సేర.

సీ. పట్టణంబందు సౌభాగ్యతోరణముల
బాజుసలక జయధ్వనులతోడ
బాలకుల్ కరములఁ బయినిడి ముదమున
రవళించు మధురస్వరములతోడ
మోకాలిబంటి సొంపు లతాంతములతోడ
నవ్యరంభానటనమ్ముతోడ
శృంగారముగ దివ్యసింహాసనమ్మునఁ
దన్వితో ముగురు సోదరులతోడ

గీ. నతుల గంధర్వముఖసుర నుతులతోడ
సకలజనచిత్తముల నుల్లసంబుతోడఁ
జెలఁగి రాముఁడు పట్టాభిషిక్తుఁడయ్యె
రమ్యతరముగఁ దత్పురిరాజ్య మేలె.

ఇది కవికేసరికిశోరబిరుదాంకిత శతావధాని
సత్య సుబ్రహ్మణ్యేశ్వర విరచిత
రామాయణ సంగ్రహము
సంపూర్ణము.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA122B162
పుస్తకం పేరు	రామాయణ సంగ్రహము
తారీఖు	29/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	33
పెద్ద సైజు పేజీలు	no
ఖాళీ పేజీలు	iv
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Thiruvani
పేజీలు విడదీసినది	Thiruvani
పరీక్ష చేసినది	pragathi
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	